

# E. O.

---

## Prace nad historią nauki na uniwersytetach brytyjskich

---

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 2/3, 615-616

---

1957

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.



PRACE NAD HISTORIĄ NAUKI NA UNIWERSYTETACH  
BRYTYJSKICH

Ukazujące się corocznie w Anglii zestawienie badań naukowych, prowadzonych w brytyjskich uczelniach wyższych, pozwala na zorientowanie się, kto i na jakiej uczelni prowadzi prace w zakresie historii nauki i dziedzin pokrewnych.

W zestawieniu za rok 1955-56\* można więc znaleźć, że katedry historii i filozofii nauki istnieją na Uniwersytecie w Aberdeen oraz w University College Uniwersytetu Londyńskiego. W Aberdeen dr W. P. D. Wightman zajmuje się nauką Odrodzenia oraz zagadnieniem „William Cullen i nauczanie chemii”; w Londynie dr D. McKie pracuje nad historią chemii, dr A. Armitage — nad historią astronomii, dr N. H. de V. Heathcote — nad historią fizyki, dr Mary B. Hesse — nad historią matematyki i fizyki teoretycznej, a dr J. S. Wilkie — nad historią biologii. Ogólniejszymi problemami z historii nauki zajmuje się także dr H. J. J. Winter z Katedry Wychowania i Psychologii Uniwersytetu w Exeter: pracuje on nad historią nauki Wschodu oraz nad informacją naukową w jej historycznym związku z dydaktyką nauk ścisłych.

Oprócz tego w kilku uczelniach prowadzone są prace nad historią poszczególnych dyscyplin naukowych i ich zastosowań. Największe zainteresowania w tym kierunku wykazuje University College of Wales Uniwersytetu Walijskiego. P. W. Carter z Katedry Botaniki pracuje tu nad historią botaniki w Walii, J. Challinor z Katedry Geologii — nad historią geologii i E. A. Atwood z Katedry Ekonomiki Rolnej — nad gospodarczą historią rolnictwa brytyjskiego. Nad historią rolnictwa pracuje również dr Dora K. Smee z Katedry Geografii w Bedford College Uniwersytetu Londyńskiego (zagadnienie „Historyczno-geograficzne aspekty brytyjskiej praktyki rolnej”), a nad historią ogrodnictwa — P. F. Yeo z Katedry Botaniki Uniwersytetu w Cambridge. Historią farmacji zajmuje się G. E. Trease, kierownik Katedry Farmacji Uniwersytetu w Nottingham. Trzy wreszcie ośrodki pracują nad historią psychologii: prof. L. S. Hearnshaw, kierownik Katedry Psychologii Uniwersytetu w Liverpool, zajmuje się historią psychologii brytyjskiej; ten sam temat — z ograniczeniem zakresu czasowego do lat 1875—1950 podaje J. C. Kenna z Katedry Psychologii Uniwersytetu w Manchester;

\* Department of Scientific and Industrial Research, *Scientific Research in British Universities 1955-56*, Her Majesty's Stationary Office, London 1956, s. VIII + 372.

historią psychologii bez sprecyzowania zakresu zajmuje się R. S. Peters z Katedry Psychologii Birkbeck College Uniwersytetu Londyńskiego.

Zwraca uwagę brak w zestawieniu zarówno zagadnień historii medycyny, jak i historii techniki. Można się jednak spodziewać, że niektórzy pracownicy nauki, uważając swe zainteresowania i prace historyczne za uboczne w stosunku do głównych kierunków badawczych katedr, nie podają ich w zestawieniu. Tak np. na Kongresie Historii Nauki we Florencji współautorem interesującego referatu o początkach stosowania w budownictwie belek żelaznych był prof. A. W. Skempton. Tymczasem w podanej przez niego tematyce prac na Katedrze Mechaniki Gruntów Imperial College Uniwersytetu Londyńskiego figurują jedynie zagadnienia czysto techniczne.

E. O.

### W SPRAWIE MUZEÓW I ZABYTKÓW

W dniu 8 marca 1957 r. odbyło się w Warszawie zebranie Komisji Muzeów i Ochrony Zabytków Komitetu Historii Nauki PAN. Porządek obrad przewidywał przedyskutowanie aktualnej sytuacji muzealnictwa technicznego i przyrodniczego w Polsce oraz sprawy ochrony zabytków techniki.

W zebraniu uczestniczyli poza członkami Komisji kierownicy CZ Muzeów i Ochrony Zabytków Ministerstwa Kultury i Sztuki oraz przedstawiciele zainteresowanych muzeów.

Muzealnictwo techniczne w Polsce, mimo swoich blisko 100-letnich tradycji, wskutek zniszczeń wojennych, musi rozpoczynać pracę od podstaw. 14 stycznia 1957 r. Prezydium Naczelnej Organizacji Technicznej powołało Muzeum Techniki, przekształcone ze zorganizowanej w roku 1955 stałej wystawy „Postęp techniczny w służbie człowieka”.

Muzeum Techniki stawia przed sobą następujące podstawowe zadania: gromadzenie i udostępnianie społeczeństwu dokumentów oraz eksponatów dotyczących rozwoju techniki i nauk technicznych, opieka nad zabytkami techniki, popularyzowanie postępu technicznego i wiedzy technicznej, prowadzenie prac naukowo-badawczych w dziedzinie historii techniki i nauk technicznych oraz w zakresie metodyki propagandy naukowo-technicznej.

Muzeum Techniki nie zamierza ograniczać swojej działalności wyłącznie do ekspozycji w Warszawie, tworzy i będzie tworzyć oddziały terenowe, głównie o charakterze branżowym, np. Muzeum Transportu Drogowego i Lotniczego we Wrocławiu, Muzeum Techniki Morskiej w Gdańsku i in. Wobec takich planów tracą rację bytu odrębne resortowe muzea techniczne, których istnieje zresztą zaledwie parę. Muzea te powinny zostać powiązane z Muzeum Techniki. Tego rodzaju złączenie muzealnictwa technicznego w jeden zespół organizacyjny korzystnie wpłynie na jego rozwój.

Jednym z podstawowych zadań Muzeum Techniki jest opieka nad zabytkami techniki. Muzeum poczyniło już w tym kierunku pewne kroki przejmując pod swoją opiekę zabytkowe obiekty przemysłowe w Chlewiskach i Sielpi na Kielecczyźnie. Jednak dalsze przedsięwzięcia Muzeum są ograniczone szczupłym budżetem tej instytucji. Tymczasem potrzeby w zakresie zabezpieczenia i opieki nad zabytkami techniki są obecnie w Polsce bardzo